

**Avgvstini Barbosæ, V. I. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, & sacrae Congregationis Indicis Consultoris,
Nvnc Electi Episcopi Vgentini, Tractatvs De Canonicis, Et
Dignitatibvs, Aliisque ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1658

6 De Archypresbytero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98570)

vbi num. 9. distinguit. Quicquid contrarium tenent Menoch. *conf.* 51. & *conf.* 257. à num. 1. 56 Nam Vicarius generalis absente Episcopo debet habere primum locum super omnes Dignitates, & Canonicos, non obstante consuetudine, aliisque in contrarium, sicut censuit *Sacra Rituum Congregatio* in *Andrien.* 7. *Augusti* 1610. & in *alia Ferrarien.* 20. *Decemb.* 1614. & in *Meliten.* 13. *Iulij* 1619. vbi quod præcedit Capitulo, & Clero.

57 Vicarius verò foraneus ratione sui officij nullam habet præcedentiã in Choro, sessionibus, processionibus, & aliis actibus, & functionibus Ecclesiasticis supra Archidiaconũ, seu Archipresbyterum, & alios Presbyteros ipso Vicario antiquiores, & digniores, sed debet Vicarius stare, sedere, & incedere, in loco suæ receptionis. & Dignitatis, ac si non esset Vicarius tam cum cotta, quàm sine illa, non obstante quacumque ordinatione Episcopi in contrarium, præterquàm in congregationibus, quæ singulis mensibus de mandato Episcopi fiunt, in quibus tanquam Episcopi delegatus præcedere debet omnibus non tamen in processionibus, Missis, & aliis, quæ fiunt ante Congregationem. Ita declarauit sapissimè eadem *Sacra Rituum Congregatio* in *Brun- dusin.* 17. *Novembris* 1600. *Marsien.* 11. *Aprilis* 1601. *Regien.* 2. *Martij* 1602. *Tropien.* 25. *Ianuarij* 1603. *Neocastren.* 13. *Aprilis* 1607. *Licen.* 16. *Octobris* 1604. *Tranen.* 29. *Ianuarij*, & 24. *Septembris* 1605. *Vmbriaticæ.* 25. *Februarij* 1606. *Algaren.* 17. *Novembris* 1607. *Nucerin.* 25. *Iunij* 1611. *Leotin.* 7. *Iulij* 1612. *Hydruntin.* *Soleti* 2. *Martij* 1613. *Licen.* 15. *Februarij* 1614. *Mediolanen.* *Corbetta* 3. *Novembris* 1616. *Compfan. terræ Auletta* 12. *Martij* 1618. *Messanen. terræ Castri* 7. *Septembris* 1618. *Spoletanen. terræ Cascia* 23. *Martij* 1619. *Messanen. terræ Nugare eadem die.* *S. Seueri oppidi turris maioris* 20. *Aprilis* 1619. *Messanen. Castri Regalis* 28. *Septembris* 1619. *Syracusane* 22. *Augusti* 1620. *Muren.* 30. *Martij* 1621. *Salernit.* 27. *Martij* 1628. & *Neritonen.* 12. *Decembris* 1629.

58 De dignitate, officio, & iurisdictione Archidiaconi, qui plura scire cupit, legat l. 4. tit. 7. p. 1. *Lancell. Conrad. in tempto omnium Indic. lib. 2. cap. 8.* *Guillelm. Durand. in speculo iuris lib. 4. sub tit. de officio Archid. Sarmien. lib. 3. select. cap. 15.* *Grammat. decisione* 64. *Zerol. in praxi Episcop. part. 1. & 2. verb. Archidiaconus*, *Lel. Zech. de Republ. Eccles. tit. 24. n. 13. cum seqq. Petr. Greg. syntagm. iuris lib. 15. c. 20.* *Anastaf. Germon. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 3.* *Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 14.* *F. Hieronym. Romanus de Republ. Christiana, lib. 3. cap. 10.* *Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 5. collect. 1618.* *Cardinalis Tufch. tom. 1. lit. A. concl. 482.* *Nicol. Garc. de benef. p. 7. cap. 7. n. 36. cum seqq. Galgancet. de iure Barbof. de Canonic. & Dignitatib.*

publico lib. 3. tit. 2. 1. Sebast. Cæf. de Eccles. Hierarchia p. 3. disp. 12. §. 1. de Archid. Sbroz. de offic. Vicarij, lib. 1. q. 3. à n. 16. & lib. 2. q. 25. per tot. Flamin. Paris. de designat. benef. lib. 2. q. 1. n. 84. & 85. *Anton. Fabric. in praxi Eccles. benef. tit. de benef. cum Dignitate, Personatu, & offic. à n. 23.* *Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 30. tract. 1. cap. 3. num. 49.* *nouissime Michael. Ferr. in tract. de precedent. Ecclesiast. q. 5. per tot. Machado en su perffetto Confessor y Cura de Almas lib. 4. p. 4. tract. 7. docum. 5.*

C A P V T VI.

De Archipresbytero.

S V M M A R I V M.

- 1 Archipresbyter post Archidiaconum habet dignitatem, & num. 4.
- 2 Archipresbyter dicitur quasi Presbyterorum primus, siue præfectus.
- 3 Archipresbyter vocatur Decanus Presbyterorum.
- 5 Archipresbyter est duplex, unus urbanus, & alius ruralis.
- 6 Urbanus Archipresbyter est qui in Vrbe degens, dignitati præest in Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia.
- 7 Ruralis, vel foraneus Archipresbyter est qui ruri Ecclesie præest Parochiali, seu Plebanae.
- 8 Decanus solet appellari omnis ille, qui alicuius ordinis primus est.
- 9 Officium Archipresbyteri ciuitatis in Cathedrali Ecclesia quod sit de iure communi ostenditur.
- 10 Missas distribuit inter Dignitates, & Canonicos Archipresbyter, non semper uni, sed successiue per ordinem.
- 11 Archipresbyter si non potuerit, vel noluerit celebrare Missas sibi incumbentes, non potest pro suo arbitrio eas alteri delegare, sed alie Dignitates, & Canonici per ordinem subintrant in eius locum.
- 12 Archipresbyter non debet se intromittere in regimine chori, quod ad solum Cantorem pertinet.
- 13 Archipresbyter quamuis sit prima dignitas in choro, debet tamen cedere primum, ac digniorem locum celebranti.
- 14 Archipresbyter quomodo dicatur in cap. 2. de offic. Archip. Sacerdotibus Cardinalibus præesse ostenditur.
- 15 Episcopo solemniter celebranti assistit Archipresbyter, & Sacerdotibus tunc præcipit, ut sacris se vestibus induant.

- 16 Penitentes in feria quarta Cinerum ab Ecclesia expellitur Archipresbyter, & Feria quinta in Cana cum reconciliantur, Episcopo representat.
- 17 Fontes benedicit Archipresbyter, & Penitentiam, aliaque Sacramenta pro Episcopo eo infirmo, vel absente ministrat.
- 18 Archipresbyter est quasi Parochialis Sacerdos omnium post Episcopum, videlicet in administratione Sacramentorum.
- 19 Cathedralis dicitur Parochia totius civitatis, vel diocesis.
- 20 Archipresbyter omnibus de Diocesi Sacramenta administrare potest.
- 21 Confessiones omnium de Diocesi audit Archipresbyter, & absoluit, præterquam à casibus Episcopo reservatis.
- 22 Penitentes solemniter Episcopo inconsulto non absoluit, vel reconciliat Archipresbyter.
- 23 Penitentiarius hodie in singulis Cathedralibus decreto Concilij Trid. institui iubetur ad Confessiones pro Episcopo audiendas.
- 24 Vicarius natus Episcopi quoad spiritualia dicitur Archipresbyter.
- 25 Iurisdicção, & aliorum cura Archipresbytero incumbens per contrariam consuetudinem hodie sublata videtur.
- 26 Officium Archipresbyteri hodie secundum consuetudinem Ecclesiarum attenditur.
- 27 Archipresbyter ruralis eam habet auctoritatem propter Parochiale officium quam ei Episcopus dare voluerit.
- 28 Archipresbyteri officium non omnis plebanus habet, sed is tantum, quem Episcopus statuerit.
- 29 Archipresbyteri præferendi sunt in processionibus Vicariis Parochialium Ecclesiarum.
- 30 Vicarius non dicitur possidere nomine proprio, sed eius à quo deputatur.
- 31 Archipresbytero ratione stolis debetur præcedentia.
- 32 Deciso Sacra Rotæ Romana refertur.
- 33 Archipresbyter nullam habet iudicalem iurisdictionem in suo Archipresbyteratu, sed omnia debet referre Episcopo, nec aliquid contra eius decreta ordinare potest.
- 34 Archipresbyter in Parochianos non habet iurisdictionem fori contentiosi, sed tantum penitentialis.
- 35 Archipresbyter non potest inobedientes coercere, atque penam iniungere, sed omnia debet Episcopo denunciare ad effectum, ut contra eos, prout ipsi visum fuerit, procedat.
- 36 Archipresbyter potest amabiliter, & non per viam iuris iurgia inter Sacerdotes, & Clericos orta in sua Ecclesia componere.
- 37 Archipresbyter in mora seu minima, qua expediri possunt absque figura iudicij, per se

ipsam determinare potest.

- 38 Doctores referuntur de Dignitate, officio, & potestate Archipresbyteri agentes.

Archipresbyter post Archidiaconum primam habet dignitatē, ut probat tex. in c. ult. de offic. Arch. & in dignitatē sonat iure communi attento, ut supra dictum est c. 4. n. 5. & 6. & ibi citatis addo Rot. decis. 683. n. 2. p. 1. recentissim. & sic est maior, & dignior Cantore, Greg. XV. decis. 482. n. 2. Vnde quemadmodum inter Episcopos Episcoporum primus siue antiquissimus dici cæpit Archiepiscopus, & inter Diaconos primus, siue cæteris antiquior dictus est Archidiaconus, ita primus Presbyterorum Archipresbyter vocatur, quasi Presbyterorum primus, siue præfectus, Petr. Greg. syntagm. iuris p. 2. lib. 34. c. 21. n. 1. ubi ait quod à Presbyteri nomine Archipresbyter dicitur, qui Sacerdotibus, seu Presbyteris certis quibusdam de causis præponitur, Mart. in votis nouiss. decis. voto 77. in fin. Reginald. in praxi lib. 30. tract. 3. n. 49. vers. 6. ideo vocatur Decanus Presbyterorum, à Rot. decis. 533. n. 2. d. p. 2. & olim sicut post Episcopum Archidiaconus honore, dignitate, & iurisdictione primus erat, sic post Archidiaconum proximus est Archipresbyter, vnde & post tit. de offic. Archidiaconi, proxime sequitur tit. de offic. Archipresbyteri. Ita Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 15. q. 1. Sebast. Cæsar. nobilis Lusitanus in doctissima sua relectione de Ecclesiast. hierarch. p. 3. disp. 12. §. 2. n. 1. Anton. Fabric. in praxi benef. tit. de benef. cum Dignitate n. 30.

Est autem duplex Archipresbyter, unus urbanus, & alius ruralis, seu foraneus; & urbanus est, qui in vrbe degens dignitati præest in Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia; & ruralis verò, vel foraneus, qui ruri Ecclesiæ præest Parochiali, seu plebanicæ, cap. si in plebibus 63. dist. nouissimè Mich. Ferrus in tract. de præcedent. q. 6. n. 1. & hic proprie videtur dici Decanus in cap. ad hæc, in fine, de offic. Archidiaconi non quod necessariò decem præest debet, sed quia facta translatione à perfectione denarij numeri Decanus solet appellari omnis ille, qui alicuius Ordinis primus, & præcipuus est, Petr. Gregor. syntagm. iuris lib. 13. cap. 21. num. 13. Sebast. Cæsar. d. §. 2. num. 9. Valer. Reginald. citato loco.

Officium Archipresbyteri civitatis in Cathedrali Ecclesia de iure quidem communi est primò curare, ut cæteri Sacerdotes divina Officia, & Missas ritè celebrent, & eorū vitæ, & moribus ac correctioni post Episcopum præest, sicut Archidiaconus cæteris Clericis, & eorū necessitatibus providet, cap. perle. etis, vers. Archipresbyter 25. dist. in c. cap. 1. 2. & 3. de offic. Archipresb. Azor. d. cap. 15. quæst. 3. Valer.

- Valer. Reginald. *in praxi fori penit. lib. 30. tract. 3. cap. 3. num. 49. vers. sexta* Alcan. Tamburin. *de iure Abbatum tom. 1. disput. 25. q. 4. num. 3.* Michael Ferrus *d. q. 6. num. 1.* Galganet. *de iure public. lib. 3. tit. 22. à num. 3.*
- 10 Sebast. Cæsar *d. §. 2. n. 5. †* & Missas distribuit inter Dignitates, & Canonicos, non semper vni, sed successiue per ordinē, nempe solemniores inter Dignitates, & solemnes inter Canonicos, seruata eorū prerogatiua, vt omnes honorentur, prout censuit *Sacra Rituum Congregat. in Tarentina Cyptaliarum 27. Februarij 1610. & eadem Tarentin. Cyptaliarum 24. Octobris 1609.* fuit resolutum † Archipresbyterum ius distribuendi Missas ipso impedito secundæ Dignitati, deficientibus Dignitatibus primo Canonico, & sic per Ordinem successiue: vnde si ipse nō potuerit, vel noluerit celebrare, non potest suo arbitrio Missas alteri delegare; sed Dignitates, & Canonicos per Ordinem subintrare eius locū, vt supra dictum est. Ita *d. Tarentin. 3. Septēbris 1605.* vbi etiam fuit dictum quod non † debet se intronittere in regimine Chori, quod ad solum Cantorē pertinet: & quamuis sit prima
- 11 Dignitas in choro, † debet tamen cedere primum, ad digniorem locum celebranti, eadem *Sacra Rituum Congregatio in Arboreu. in Sardinia 27. Iulij 1610.*
- 14 Archipresbyterum etiam Sacerdotibus Cardinalibus præesse, & eorum ministerium, & vitam providere ait Leo Pont. *in cap. 2. de offic. Archipresb.* quod ad Sacerdotes principales referendum esse explicat *ibi gloss.* Sed qui sint isti principales, seu Cardinales Sacerdotes, qui Archipresbyteris subsumunt, non dicit, ideo reiectis latē traditis per Quintanad. *Ecclesiast. lib. 4. ex num. 42.* non male, vt ipse credit, explicat Duaren. *de Sacram. Eccles. minist. lib. 1. cap. 8. & cap. 13.* dum interpretatur loqui Pontificem de canonicis Ecclesiæ Cathedralis, qui cum Episcopo rem diuinam faciunt, atque vnum corpus constituunt, & in hunc sensum dicuntur Cardinales Sacerdotes, tanquam principales, eō maxime, quia text. ille agit de illis, qui per singulas horas solemne agere debent officium per totum anni cursum, quod Canonicis incumbit Cathedralium, & de his magis agere videtur dictus text. à Quintanad. *citato loco* relatus *in fraternitatem 71. dist. ibi, Ecclesiæ tue Deo proprio constituere Cardinalem;* alloquitur enim *ibi* Gregorius Episcopum Neapolitanum, & in eiusdem Ecclesiā iubet constitui Gratianum Diaconum Cardinalem, quod ad Parochos adæquare, & propriē referri non potest.
- 15 Secundo, Episcopo solemniter celebranti assistere, & Sacerdotibus tunc præcipere, vt sacris se vestibus induant, & quomodo ad

Barbos de Canonic. & Dignitatib.

Missam procedere debeant, *cap. officium, de offic. Archipresb. Azor. d. cap. 15. q. 3. & absente vel infirmo Episcopo ad vicem eius Missarum solemnias, & diuina Officia celebrare, d. cap. perlectis, cap. 1. & 2. de offic. Archiep. & Pontifices, & ibi gloss. 7. q. 1.*

Tertio, feria quarta Cinerum cum poenitentes ab Ecclesia expelluntur, eorum capitibus cineres imponere; item feria quinta in Cæna Domini cum reconciliantur in ingressu Ecclesiæ, eos Episcopo representare, Pont. Rom. *p. 2. tit. de expuls. publ. penit. feria quarta Cinerum, pag. 543.* Castald. *in praxi caremon. lib. 1. sect. 8. c. 7. num. 5.*

Quarto, in absentia Episcopi, vel ipso infirmo fontes benedicere, & Poenitentiam, aliaque Sacramenta pro ipso Episcopo ministrare, *d. cap. 2. de offic. Archip.* & ipsi specialiter cura incumbit in communicatione Corporis & Sanguinis Domini, *d. cap. Officium, iuncta gloss. eod. tit. Azor. d. c. 15. q. 3.* Et denique sicut Archidiaconus Episcopo in his, quæ ad ministri officium pertinent, ex officio adiuvat, ita Archipresbyter in his, quæ ad munus Sacerdotis spectant, eidem inseruit, *cap. 1. 2. & 3. eod. tit. †* & est quasi Parochialis Sacerdos omnium post Episcopum, in administratione videlicet Sacramentorum, *cap. in capite, 50. dist. d. cap. officium, vbi gloss. verb. à foris.*

Dignitate enim præest, & habet curam animarum in Cathedrali, quæ Parochia totius ciuitatis, & diocesis dicitur, Vbald. *par. 1. cap. 1. numero 5.* Gutier. *Canon. lib. 1. cap. 27. numero 24. & seq. Lauor. var. licubrat. tom. 1. tit. 2. cap. 11. numero 64.* Piascec. *in praxi Episc. p. 2. cap. 3. numero 24. vers. circa festum. Card. in Clem. dudum, verum, de sepult. quem refert Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. de bonis Cleric. §. 3. num. 43. †* Nam & ipse omnibus de diocesi Sacramenta ministrat, *gloss. verb. subdito, in cap. 2. de penit. lib. 6. Ant. Cuch. lib. 5. inst. maior. tit. 4. n. 168.* Sanch. *de matrim. lib. 3. disp. 27. n. 1.* Galet. *in margarita casuum conscientie, verb. Sacramētum 2. †* ac proinde Confessiones omnium de diocesi audit, & absoluit, ac poenitentias iniungit, *d. c. officium, Azor. d. c. 15. q. 8. vers. quare, Sbroz. de offic. Vicar. lib. 2. c. 14. num. 2.* Oldrad. *cons. 230. num. 2. in fine,* præterquam in casibus Episcopo reseruatis sine ipsius auctoritate secundum Host. & Ioan. Andr. *in cap. si Episcopus, de penit. & remiss. in 6. Siluest. in sum. verb. Archipresbyter, q. 2. Azor. d. c. 15. q. 8. †* Nec solemniter poenitentes eo inconsulto absoluit, vel reconciliat, *gloss. per tex. ibi in d. c. officium, c. 2. eod. tit.* Sed hodie ex decreto Concilij Triden. *sess. 24. de reform. cap. 8. vers. poenitentiarius, †* proprius Poenitentiarius in singulis Cathedralibus institui iubetur ad Confessiones pro Episcopo

D 2

audien

audiendas, de quo multa videbis apud Salaz. de Mandoça *in libello de institut. Canonicatus Penitentiariae*, Nicol. Garc. de benef. p. 5. cap. 4. num. 140. cum multis seqq. Nouar. in fin. Canon. conclus. 17. & plures alios per me citatos de offic. & potest. Episc. parte 3. allegat. 55.

Et quando ad supradicta spiritualia dicitur
 24 Archipresbyter Vicarius natus Episcopi, gloss. vers. suo subdito, in d.c. 12. de penit. & remiss. lib. 6. Bald. conf. 161. Casus super quo, num. 11. lib. 2. Card. Tusch. tom. 1. litt. A. concl. 485. num. 2. Bero. in rub. de offic. deleg. num. 9. & conf. 22. n. 3. volum. 1. Decian. resp. 16. numer. 20. vol. 2. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 1. cap. 10. num. 2. vers. sexta Sbroz. de offic. Vicarij, lib. 11. q. 3. num. 18. & lib. 2. q. 14. num. 2. Azor. d. cap. 15. q. 4. vers. alter verò, Monet. de distribut. quotid. p. 2. q. 1. num. 26. vers. ratio, Narbona de appellat. à vicario ad Episcop. par. 1. num. 22. & Ordinaria à lege ratione Officij, & Dignitatis sibi tributa fruitur iurisdictione, gloss. verb. referant, in cap. ult. de offic. Archiep. Azor. d. cap. 15. q. 6. Narbona d. par. 1. num. 30. Monet. d. q. 1. num. 26. in fine.

25 Verum in his omnibus Archipresbyteri iurisdictione imminuta videtur, quæ ad Vicarium nunc Episcopi spectat, & sic iurisdictionem, & aliorum curam Archipresbytero incumbentem per contrariam consuetudinem hodie sublatam videri refert Monet. dict. quest. 1. n. 28. vt de Archidiacono diximus, & secundum consuetudinem Ecclesiarum, eius Officium attenditur, quia generaliter in hac materia exaudiendam esse consuetudinem firmiter Host. in fine sum. d. titul. de offic. Archipresbyt. Rot. decis. 9. de præb. in nouis. Boër. decis. 286. n. 5. Nicol. Garc. de benef. p. 3. cap. 4. n. 26. & p. 5. cap. 1. n. 256. cum seqq. Quamuis à iure communi id retinere videatur quod Episcopo celebranti assistat, & fontes consecraret, & similia Sacramentalia exequatur, Pontificale Roman. & Castald. citatis locis.

26 Archipresbyter ruralis eam habet auctoritatem, præter Parochiale Officium, quam ei Episcopus dare voluerit, vide cap. cum ab Ecclesiarum, de offic. Ordin. & in Concil. Trident. sess. 5. de reformat. cap. 2. salubriter disponitur, vt Archipresbyteri, & alij curam animarum habentes diebus saltem Dominicis, & festiuis solemnibus plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant, salutaribus verbis docendo ea quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis cum breuitate, & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes quas sectari oporteat. De iure autem communi, de quo in cap. fin. de offic. Archiep. præsertim plebibus, vt scilicet non solum imperiti vulgi sollicitudinem gerat, verum etiã Presbyterorum, qui

per minores Ecclesias habitant, & quæ vnusquisque industria diuinum opus exerceat, Episcopo suo denunciaret, nihil autem eo inconsulto nec contra eius decreta facere debet. Ita Duaren. de sacris Ecclesia ministr. lib. 1. cap. 8. Petr. Greg. d. lib. 15. cap. 21. n. 14. Azor. d. cap. 15. q. 4. vers. alter. Sebast. Casar. d. §. 2. n. 2. Valer. Reginald. d. lib. 30. tract. 3. n. 49. vers. sexta.

Vnde non omnis Plebanus habet huiusmodi Archipresbyteri officium, sed is tantum, quem Episcopus statuerit; & hi vocari solent Visitatores, aut Vicarij foranei, quorum opera Episcopus in tota vltur Diocesi, cap. ult. de offic. Archipresb. ¶ Sunt autem Archipresbyteri præferendi in Processionibus Vicariis Parochialium, vt censuit Rot. decis. 326. Fuit conclusum, part. 2. diuers. ex eo, quia nomen Archipresbyteratus de iure sonat in dignitatem, Rot. decis. 9. de præb. in nouis, & decis. 1. de offic. Archipresbyt. in antiq. ¶ Vicarius verò non dicitur possidere nomen proprio, sed eius, à quo deputatur, Vitalin. in Clem. vnic. num. 22. & 23. de officio Vicarij, Lap. alleg. 1. num. 7. vers. secus in temporalibus, & potentius est ius, quod quis habet iure proprio, quam alieno, las. in l. more, num. 4. de iurisdic. omni. indic. quem citat Theodol. de Rubecis in singul. ex Sac. Rotæ. Rom. decis. in selectis p. 1. circa decis. Lancell. pag. 343. vbi pag. 348. refert, in Pampilonen. ant. clauum. c. 1. May 1577. coram Card. Lancell. sen. fuisse dictum, quod sicut Archipresbyter debet præferri Vicario Parochialis, ita etiam illi est præferendus Clerus dicti Archipresbyteratus. ¶ Et Archipresbytero ratione stola debet præcedentiam, censuit Sacra Rituum Congregat. in nullius. 12. May 1612.

Quam autem habeat iurisdictionem Archipresbyter in suos Parochianos, Clericos, & Sacerdotes nullibi melius explicatur, quam à Rotæ in Materanen. officij Archipresbyteratus. 11. Decembris 1598. coram Litta impressa per Farin. post lib. 2. consil. decis. 129. cuius tenor talis est; Stante resolutione facta in hac causa sub die 15. Iunij proximi præteriti, quod tam Archiepiscopo, quam Archipresbytero dandum sit mandatum de manutenendo, in iustitiam, quæ vnicuique competunt tam ex dispositione iuris communis, quam Conc. Tridentini descendendo ad particularia nondum decisa dubitatum fuit an circa infra scripta iura capita esse ita fundata intentio ipsius Archipresbyteri contra Archiepiscopum, vt ei dari debeat mandatum de manutenendo.

Primum caput est, an possit sumere informationes super matrimoniis à forensibus contrahendis, & illas transmittere Ordinario pro gratia obtinenda iuxta dispositionem Consilij Trident. cap. 7. sess. 24. de reformat.

Matrimon.

Matrimon. Circa quoddam fuit resolutum Archipresbyterum posse quidem in executionem dicti Conc. Trid. sumere informationes super Matrimonio a forensibus indistincte iuxta declarationem illustriss. interpretum eiusdem Concilij, de qua in sum. Archiepisc. num. 5. & ulterius intelligendo de formatione assumenda extrajudicialiter, & non in figura iudicij, nec cum receptione testium formaliter, cum ista fieri non possint absque iurisdictione, quam Archipresbyter ipse non habet, cum eius effectus sit omnia referre ad Episcopum, & aliquid contra eius decreta ordinare, ut dicit text. in cap. fin. in fine, de offic. Archipresb. ubi expresse Abb. sub num. 1. vers. quaro an sit Archipresb. Tamen non posse procedere contra quemquam in figura iudicij; & facit quia Archipresbyter non habet iurisdictionem fori contentiosi in Parochianos, sed tantum fori penitentialis, ut tenet Petrus de Perus. in tract. de vnion. Eccles. cap. 7. n. 3. Card. in Clem. 1. q. 2. & 7. de preb. ubi etiam Imol. num. 7. hoc notat.

35 Secundum caput est, an possit sibi inobedientes in eius officio coercere, eisque penam iniungere? Circa quod fuit resolutum cum non posse inobedientes in eius officio coercere, nec penam eis iniungere, cum corrigere, & imponere penas absque iurisdictione esse non possit, quam Archipresbyter non habet, licet habeat facultatem eos admonendi, ut munera eis iniungenda praestent, & facienda suo loco, & tempore faciant, prout decet; in casu inobedientia habent facultatem referendi omnia Episcopo ad effectum, ut contra eosdem, prout illi visum fuerit expedire, procedat; ita notat Anchar. in d. Clem. 1. in fine, & alij Canonistae in cap. 1. & 3. de offic. Archipresb.

36 Tertium caput est, an possit iurgia inter Sacerdotes, & Clericos orta in sua Ecclesia componere, & exitantem clamorem in choro, vel sacrario punire? Circa quod Domini dixerunt eum posse amicabiliter. & prout decet bono Religioso, iurgia inter Sacerdotes, & Clericos orta in sua Ecclesia componere, sed non per viam iuris, excitantes autem clamorem, vel discordias seminantes in choro, vel in Sacrario posse quidem adiuuare, ut a praeiudiciis desistant, sed non propterea eos punire posse, cum, ut dictum est, ius coercendi, & puniendi praesupponat iurisdictionem fori contentiosi, quam non habere Archipresbyterum ex supra dictis liquet.

37 Nec supra dictis obflare dixerunt Domini quoddam Archipresbyter minora, seu minima per seipsum determinare possit, absque eo quoddam referat Episcopo, ut dicit gloss. in cap. fin. in verb. referre, in fine, de offic. Archipresb. cuius dictum sequitur Abb. in vers. obliu. quia intelligi debet de his minoribus, seu minimis, quae determinare possit absque figura iudicij, vel in figura iudicij, secundum tamen ordinem

Barbos. de Canonic. & Dignitatib.

ipsius Episcopi, ut declarant addentes ad dictam gloss. & probant verba finalia dicti text. ibi, cuncta tamen referant ad Episcopum, ne aliquid contra eius decreta ordinare praesumant.

De officio, munere, & potestate Archipresbyteri qui plura alia scire cupit, consulat Gregor. Lop. per text. ibi, in l. 8. tit. 6. p. 1. Lancellot. Conrad. in templo omnium iudic. lib. 2. c. 11. Guillelm. Durand. in speculo iuris lib. 4. sub tit. de offic. Archipresb. Emman. Sa in aphorism. verb. Archipresbyter, Durand. de sacris Eccles. ministr. lib. 1. cap. 8. Hieron. Roman. de Republ. Christian. lib. 3. c. 10. vers. succede: fol. 202. vers. 6. Petr. Gregor. syntagm. iuris lib. 15. cap. 2. 1. Ioan. Garc. de expens. cap. 9. n. 5. & 6. Anton. Fabr. in praxi & theoria de re benef. tit. 9. de benef. cum Dignitate, n. 30. cum seqq. Flores de Mena var. 1. lib. 1. quaest. 4. numero 17. Lael. Zech. de repub. Eccles. tit. 24. num. 14. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 14. Galgancet. de iure publico lib. 3. tit. 22. Sebast. Caesar. in relect. de Ecclesiast. hierarch. p. 3. disp. 12. §. 2. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 3. tract. 1. c. 3. n. 49. vers. sexta, nouissimè Mich. Ferrum in tract. de preced. Eccles. q. 6.

CAPUT VI.

De Decano.

SUMMARIVM.

- 1 Decanus quare appellatur, qui inter Canonicos alicuius Ecclesiae primas tenet.
- 2 Decanus de iure nullam habet iurisdictionem ac proinde non sonat in Dignitatem, nisi pro tali habeatur.
- 3 Decanus in tota fere Hispania, & Gallia in Cathedralibus primum locum obtinet, & dicitur maior Dignitas post Pontificalem.
- 4 Decanus in Capitulo, & in Collegio habet primam vocem.
- 5 Archidiaconus ubi non adest, in illius locum succedit Decanus.
- 6 Dignitas prima semper est, & vocatur prima Dignitas, licet Vicarius sedeat in suo loco.
- 7 Dignitas prima habet munus ordinandi processiones intra, & extra ciuitatem absente Episcopo, & non Vicarius.
- 8 Decano Capituli, & non Cantori pertinent aliqua praerogantiae in Choro.
- 9 Decanatum qui consequi vult nullo Concil. Trident. Decreto tenetur esse Magister, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, aut iure Canonico.